

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.001.11.2017
P/17/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2016 r.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Aleksandra Trojak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/24/2017 z dnia 19 stycznia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Kopalnia Soli „Bochnia”, Sp. z o.o., ul. Campi 15, 32-700 Bochnia ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Rojek, Prezes Zarządu Kopalni ² (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Wprowadzenie

Kopalnia w 2016 r. realizowała zadania określone w art. 3 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 r. o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów³. Zadania te dotyczyły całkowitej likwidacji zakładu górniczego "Siedlec-Moszczenica" oraz niezabytkowej części zakładu górniczego "Bochnia", a także utrzymania, zabezpieczenia i ratowania zabytkowych części zakładu górniczego "Bochnia", wchodzących w skład Kopalni.

Celem kontroli była ocena wykorzystania przez Kopalnię dotacji z budżetu państwa, przyznanej przez Ministra Energii na sfinansowanie ww. zadań w 2016 r.

Zakres kontroli obejmował:

- realizację zadań rzeczowych,
- prawidłowość i terminowość wykorzystania oraz rozliczenia środków dotacji,
- wykonywanie innych zobowiązań wynikających z umowy o udzielenie dotacji.

III. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁴ działalność Kopalni w zbadanym zakresie.

Kopalnia zrealizowała zakres rzeczowy zadań określony w *Rocznym planie całkowitej likwidacji zakładu górniczego „Siedlec-Moszczenica”, niezabytkowej części zakładu górniczego „Bochnia” oraz utrzymania, zabezpieczenia i ratowania zabytkowej części zakładu górniczego „Bochnia”, wchodzących w skład Kopalni Soli „Bochnia” sp. z o.o. na 2016 r.*⁵, który był aktualizowany w grudniu 2016 r. Na sfinansowanie tych zadań otrzymano dotację budżetową w kwocie 16 000 tys. zł, z której wykorzystano 15 955,6 tys. zł. Badanie rozliczonych z tej dotacji wydatków w wysokości 2 985 tys. zł (18,7%) wykazało, że wszystkie poniesione były w ramach zadań wynikających z planu rocznego, zostały wykonane w zakresie oraz terminach planowanym dla tych zadań i były odpowiednio udokumentowane.

¹ Dalej: Kopalnia.

² Dalej: Prezes Kopalni.

³ Dz. U z 2016 r., poz. 1389 ze zm.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁵ Dalej: plan roczny.

Terminowo i rzetelnie wywiązywano się z zobowiązań zawartych w umowie z Ministrem Energii, odnoszących się m.in. do opracowania i przedstawiania sprawozdań z wykonanych zadań i wykorzystania dotacji, a zawarte w nich dane finansowe wynikały z ewidencji księgowej. Niewykorzystaną część dotacji w kwocie 44,4 tys. zł zwrócono w terminie wskazanym w art. 168 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zobowiązań w zakresie zadań rzeczowych

Opis stanu
faktycznego

1.1. Minister Energii udzielił Kopalni dotację budżetową⁷ na sfinansowanie zadań w zakresie całkowitej likwidacji zakładu górniczego „Siedlec-Moszczenica” oraz niezabytkowej części zakładu górniczego „Bochnia”, a także utrzymania, zabezpieczenia i ratowania zabytkowej części zakładu górniczego „Bochnia”, w kwocie 16 000 tys. zł. Według umowy dotacji⁸ Kopalnia zobowiązana była do realizacji zadania zgodnie z zaakceptowanym planem rocznym oraz *Programem całkowitej likwidacji zakładu górniczego „Siedlec-Moszczenica”, niezabytkowej części zakładu górniczego „Bochnia” oraz utrzymania, zabezpieczenia i ratowania zabytkowej części zakładu górniczego „Bochnia”, wchodzących w skład Kopalni Soli „Bochnia” na lata 2014-2017*⁹.

W planie rocznym, zaakceptowanym przez Ministra Energii 15 marca 2016 r. i zaktualizowanym zgodnie z aneksem zaakceptowanym 21 grudnia 2016 r.¹⁰, przewidziane zostały do wykonania w 2016 r. następujące prace i nakłady na nie:

- 1) likwidacja niektórych wyrobisk komorowych o kubaturze: 165 m³ we wschodniej i 1092 m³ w zachodniej części zakładu górniczego „Bochnia” (planowane nakłady do pokrycia kosztów tego zadania z dotacji budżetowej wyniosły po zmianach łącznie 444 tys. zł);
- 2) częściowa likwidacja szybu Moszczenica, tj. zasypanie 127 m szybu (23,6 tys. zł)¹¹;
- 3) różne prace zabezpieczające oraz przedsięwzięcia zapobiegające zagrożeniom związanym z likwidacją zakładu górniczego, na które planowane z dotacji nakłady wyniosły łącznie 9 538,6 tys. zł, z tego: 382,8 tys. zł na funkcjonowanie Kopalnianej Stacji Ratownictwa Górniczego, 276,5 tys. zł na utrzymanie wyrobisk górniczych niezbędnych dla prac likwidacyjnych, 2 479,1 tys. zł na zapewnienie funkcjonowania transportu pionowego¹², 507,4 tys. zł na transport poziomy, 690,6 tys. zł na wentylację, 1 321,5 tys. zł na utrzymanie ruchu sieci elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej, 97,3 tys. zł na lampownię, 608,3 tys. zł na obiekty przemysłowe zaplecza technicznego, 75,2 tys. zł na odwadnianie kopalni, 825,8 tys. zł na utrzymanie ruchu mechanicznego, 36,1 tys. zł na przebudowę urządzeń zasilania i rozdziału energii, 2 238,0 tys. zł na dozór i nadzór przy wykonywaniu robót¹³;

⁶ Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 ze zm.

⁷ Była to dotacja podmiotowa, zgodnie z załącznikiem nr 8 do ustawy budżetowej na rok 2016 z dnia 25 lutego 2016 r. (Dz.U. poz. 278, ze zm.).

⁸ Umowa nr 11/III/D/10005/2580/16/DGA zawarta 23 marca 2016 r. pomiędzy Ministrem Energii a Kopalnią, zwana dalej: umową dotacji.

⁹ Dalej: *Program likwidacji*.

¹⁰ We wstępie do „Aneksu nr 1” do rocznego planu – przesłanego do Dyrektora Departamentu Górnictwa Ministerstwa Energii pismem z 30 listopada 2016 r. – podano, że w aneksie uwzględniono rzeczywiste nakłady rzeczowo-finansowe poniesione na roboty likwidacyjne w zakładzie górniczym „Bochnia” oraz utrzymanie, zabezpieczenie i ratowanie zabytkowej części Kopalni w okresie styczeń – październik 2016 r., zaktualizowano zakres rzeczowy i finansowy w pozostałych miesiącach oraz urealniono terminy realizacji poszczególnych zadań likwidacyjnych.

¹¹ Zadanie współfinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zwanego dalej *NFOŚiGW*.

¹² W tym 190,9 tys. zł planowano na przebudowę szybu Trynitis współfinansowaną ze środków NFOŚiGW.

¹³ Pierwotnie planowane koszty dozoru/nadzoru przy wykonywaniu robót w kwocie 2 049 tys. zł zwiększono o 189 tys. zł ze względu na konieczność zapewnienia obłożenia robót przez osoby pełniące funkcje dozoru ruchu posiadające odpowiednie kwalifikacje, wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016 r., poz. 1131) oraz przepisów wykonawczych, co wiązało się m. in. z zatrudnieniem trzech osób dozoru ruchu oraz wzrostem godzin nadliczbowych (m.in. dyspozytora ruchu Kopalni) spowodowanym zmianami kadrowymi.

- 4) utylizacja solanki w ilości ok. 2915 m³ (74,1 tys. zł)¹⁴;
- 5) utrzymanie i zabezpieczenie zabytkowych części Kopalni (1 881,4 tys. zł)¹⁵;
- 6) opracowanie 20 dokumentów, tj. projektów technicznych, dokumentacji technicznych, opinii, ekspertyz i analiz związanych z realizacją zadań ujętych w planie rocznym (planowane nakłady ogółem 441,3 tys. zł).

Ponadto nakłady na utrzymanie ogólnego zarządu w Kopalni planowano w wysokości 3 741 tys. zł (po zmianach), w tym m.in. 2 089,5 tys. zł przewidziano na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, a 642,1 tys. zł na ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów.

Łącznie planowano na ww. zadania nakłady w kwocie 16 144 tys. zł, z których 16 000 tys. zł przewidziano do pokrycia z dotacji z budżetu państwa, a 144 tys. zł – z przychodów z likwidacji, uzyskiwanych ze sprzedaży solanki.

(dowód: akta kontroli str. 3-9, 70-120, 215-250, 461-462)

Badaniem objęto realizację całości ujętych w planie rocznym zadań dot. likwidacji wyrobisk komorowych i likwidacji szybów oraz wybrane celowo części pozostałych zadań, w tym całość zakupów środków trwałych oraz wynagrodzeń Rady Nadzorczej i ekwiwalentu za węgiel dla emerytów i rencistów (byłych pracowników Kopalni). Nakłady poniesione na badane zadania w łącznej kwocie 2 998 tys. zł, stanowiły 18,7% wydatków poniesionych przez Kopalnię w 2016 r. na zadania przewidziane w planie rocznym, a źródłem ich finansowania były: środki z dotacji w kwocie 2 985 tys. zł, środki z przychodów z likwidacji – 6,6 tys. zł oraz środki własne Kopalni – 6,4 tys. zł. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że:

- Roboty likwidacyjne wyrobisk komorowych i szybów prowadzone siłami własnymi Kopalni, a także zlecone roboty oraz opracowania projektów, dokumentacji, opinii i analiz, zrealizowano w zakresie i terminach wynikających z planu rocznego lub ze zleceń/umów. Ich wykonanie udokumentowane było m.in. protokołami odbioru robót.
- Środki trwałe, nabyte ogółem za 485,6 tys. zł, przyjęto odpowiednimi dowodami (przyjęcia do użytkowania lub zmiany wartości środka trwałego). Oględziny środków trwałych, tj. dwóch zespołów pompowych OS-80B/3 (zakupionych za 49,2 tys. zł w celu wymiany pomp pracujących w rzapiu szybu Campi, przyjętych 18 sierpnia 2016 r.) oraz: wiertarki pneumatycznej, czterech młotów pneumatycznych, trzech podpór pneumatycznych, pompy OS-150AM/5, sprężarki śrubowej, dwóch aparatów ucieczkowych i aparatu treningowego (o łącznej wartości 243,4 tys. zł, przyjętych od 28 listopada do 29 grudnia 2016 r.) wykazały, że żadne z tych narzędzi/urządzeń nie zostało oznakowane numerem inwentarzowym i nie było użytkowane. Brakujące numery inwentarzowe uzupełniono na środkach trwałych w trakcie kontroli. W sprawie niewymienienia dwóch zestawów pompowych, pomimo że od ich przyjęcia do czasu oględzin upłynęło 180 dni, Prezes Kopalni wyjaśnił, że takie prace, połączone z wymianą rurociągów w szybie, wymagają zatrzymania ruchu górniczego wyciągu szybu Campi na kilkanaście zmian, na co dotychczas nie pozwalała duża intensywność ruchu turystycznego oraz prowadzenie czynności związanych z wydobyciem i transportem materiałów tym szybem. Dodał też, że obecnie pracujące w szybie zestawy pompowe, wraz ze stalowymi rurociągami ssawnymi i tłocznymi, są użytkowane od 2002 r. i są w złym stanie technicznym¹⁶. W przypadku ich awarii możliwe jest natychmiastowe przystąpienie do wymiany na posiadane nowe zestawy pompowe, które są przechowywane w budynku maszyny wyciągowej szybu.
- Ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy naliczono i wypłacono według zasad ustalonych w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy – otrzymało go 404 emerytów i rencistów w kwocie ogółem 641,7 tys. zł.

¹⁴ Zadanie współfinansowane ze środków NFOŚiGW.

¹⁵ Zadanie współfinansowane ze środków NFOŚiGW w zakresie odnoszącym się do prac zabezpieczających w komorze Ważyn wraz z wyrobiskami dościovymi.

¹⁶ Zły stan techniczny jednego zespołu pompowego zamontowanego w rzapiu szybu Campi w 2002 r. stwierdzony był komisyjnie 4 stycznia 2016 r., a drugiego – 15 kwietnia 2016 r. W *protokołach konieczności na okoliczność oceny stanu technicznego* tych urządzeń podano m.in., że zużycie techniczne wszystkich elementów skutkuje brakiem szczelności urządzeń, zmniejszoną wydajnością pompowania i spadkiem wysokości podnoszenia, w związku z czym wnioskowano o dokonanie zakupu nowych zestawów pompowych „celem dokonania wymiany pracującego w rzapiu zestawu pompowego”.

- Wynagrodzenia dla 5 członków Rady Nadzorczej Kopalni ustalano w sposób określony przez Ministra Skarbu Państwa¹⁷, a ich koszt wyniósł 298,7 tys. zł.
- Odprawę dla poprzedniego Prezesa Kopalni, którego Rada Nadzorcza odwołała z dniem 29 lutego 2016 r., naliczono i wypłacono zgodnie z umową o pracę¹⁸ – jej koszt wyniósł 34,2 tys. zł.
- Wynagrodzenie doradcy Zarządu¹⁹ naliczono w wysokości określonej w uchwale nr 2/1/II/2016 Zarządu Kopalni z 1 marca 2016 r. w sprawie *ustalenia zasad wynagradzania Doradcy Zarządu Kopalni*. Koszty zatrudnienia doradcy Zarządu w 2016 r. wyniosły 131,4 tys. zł.
- Nakłady rozliczone z dotacji nie przekraczały kwot ustalonych w planie rocznym w harmonogramach poszczególnych zadań. Wszystkie płatności zostały uregulowane przez Kopalnię w kwotach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Wydatki finansowane ze środków własnych, odnoszące się do części zadań wprowadzonych do planu rocznego po jego zmianach zaakceptowanych przez Ministra Energii 21 grudnia 2016 r., były refundowane ze środków z dotacji do kwoty ujętej w planie.

(dowód: akta kontroli str. 186-434, 449-455)

1.2. Kopalnia nie dysponuje pełną dokumentacją dotyczącą zakresu rzeczowo-finansowego robót prowadzonych od początku likwidacji zakładu górniczego „Siedlec-Moszczenica” i niezabytkowej części zakładu górniczego „Bochnia”, tj. od 1990 r. Prezes Kopalni decyzją z 5 kwietnia 2016 r., mając na uwadze stan zaawansowania robót likwidacyjnych na koniec grudnia 2015 r., określił termin zakończenia likwidacji niezabytkowej części zakładu górniczego „Bochnia” na 31 grudnia 2020 r. i całkowitej likwidacji zakładu górniczego „Siedlec-Moszczenica” na 31 grudnia 2017 r.²⁰, a 16 maja 2016 r. przesłał do Ministerstwa Energii aktualizację Programu likwidacji. Potrzebę opracowania aktualizacji Programu uzasadniano: koniecznością wprowadzenia dodatkowego zakresu robót podszadzkowych (stwierdzono niezainwentaryzowane dotychczas pustki, których kubaturę oszacowano na ok. 8,5 tys. m³); koniecznością przesunięcia realizacji niektórych zadań ze względu na niewystarczające środki finansowe w latach 2016-2017²¹, wynikające z przekroczeń kosztów wykonania niektórych zadań spowodowanych m.in. wzrostem kosztów wynagrodzeń i cen materiałów, usuwaniem awarii maszyn i urządzeń, wykonaniem remontów; koniecznością wprowadzenia dodatkowego zakresu robót związanych z zapewnieniem właściwego bezpieczeństwa ruchu oraz

¹⁷ Oświadczenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie ustalenia wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej w spółce Kopalnia Soli Bochnia Sp. z o.o. z siedzibą w Bochni.

¹⁸ Umowa o pracę zawarta 3 grudnia 2013 r. pomiędzy Kopalnią reprezentowaną przez Przewodniczącą Rady Nadzorczej a osobą zatrudnianą na stanowisku Prezesa Kopalni, w której w § 4 pkt. 4.4. ustalono, że w razie odwołania ze stanowiska lub rozwiązania umowy o pracę, pracownikowi przysługuje odprawa w wysokości nie wyższej niż 2-krotność wynagrodzenia miesięcznego. Odprawa nie przysługuje w przypadku złożenia rezygnacji, upływu kadencji lub rozwiązania umowy o pracę z powodu naruszenia podstawowych obowiązków wynikających ze stosunku zatrudnienia.

¹⁹ Stanowisko doradcy Zarządu wprowadzone zostało do Regulaminu organizacyjnego Kopalni, zatwierdzonego uchwałą nr 11/II/2016 Rady Nadzorczej Kopalni z dnia 15 marca 2016 r., w uzasadnieniu której podano, że Rada uznała *utworzenie stanowiska Doradcy Zarządu za zasadne* (uchwała podjęta była jednogłośnie). Do zadań doradcy Zarządu należało: przygotowywanie wszelkich dokumentów związanych z posiedzeniami Zarządu; przygotowanie dokumentów dot. Zgromadzenia Wspólników i Rady Nadzorczej; przygotowanie materiałów analitycznych i informacyjnych na wszelkie potrzeby Zarządu; koordynowanie i realizowanie całokształtu procesów związanych z kreowaniem rozwoju Spółki poprzez czynną współpracę z wszystkimi komórkami organizacyjnymi Spółki; weryfikowanie wyników sprzedaży, śledzenie trendów na rynku, modyfikowanie strategii finansowej i marketingowej Spółki pod kątem bieżących zmian wewnątrz Spółki i poza nią; koordynacja działań związanych z wpisem zabytkowych wyrobisk Kopalni na listę UNESCO i uznania kopalni za Pomnik Historii; doradztwo w zakresie współdziałania i współpracy Zarządu z urzędami centralnymi, samorządem terytorialnym i organizacjami pozarządowymi; doradztwo w zakresie bieżących spraw Spółki.

²⁰ Decyzja nr 1/2016 Prezesa Kopalni z dnia 5 kwietnia 2016 r. w sprawie zmiany decyzji nr 1/2003 Zarządcy Komisarycznego P.P. Kopalnia Soli „Bochnia” w sprawie likwidacji części Zakładu Górniczego Kopalnia Soli „Bochnia” – dot. zmiany brzmienia ust. 1 decyzji nr 1/2003, w którym termin zakończenia prac likwidacyjnych Zakładu Górniczego Kopalnia Soli „Bochnia” ustalony był na 31 grudnia 2008 r., a następnymi decyzjami (nr 1/2007 z 1 października 2007 r. i nr 1/2011 z 1 lipca 2011 r.) termin ten przesunięty został odpowiednio na 31 grudnia 2013 r. i 31 grudnia 2017 r.

²¹ Zapisano, że konieczność przesunięcia realizacji zadań na lata 2018-2020 dotyczy następujących zadań zapewniających właściwy poziom bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego oraz przygotowania kopalni do funkcjonowania w modelu docelowym: likwidacja wyrobisk niedostępnych w rejonie Campi-Sutoris, remont zbrojenia szybu Campi, przebudowa urządzeń zasilania rozdziału energii elektrycznej dla zakładu górniczego, doszczelnienie obudowy szybu Campi, przebudowa systemu wentylacji kopalni, skrócenie szybów Sutoris i Campi, adaptacja nadszuby oraz podszuby szybu Campi dla potrzeb w modelu docelowym, automatyzacja szybu Sutoris, zmiana źródła centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej.

zabezpieczeniem zabytkowych wyrobisk²²; staraniami o pozyskanie z NFOŚiGW środków na realizację przedsięwzięć związanych z likwidacją części wyrobisk w rejonie centralnej części złoża oraz ochroną powierzchni pod zabudowę centrum miasta Bochnia. Planowane w aktualizacji Programu likwidacji koszty likwidacji finansowane dotacją budżetową, wyniosły od 2014 r. łącznie 113 390 tys. zł, z czego na lata 2017-2020 przewidziano 65 629 tys. zł. Aktualizacja Programu, po weryfikacji przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A.²³, została zaakceptowana kierunkowo przez Ministra Energii 4 lipca 2016 r.

Według wyjaśnień Prezesa Kopalni dot. stanu zaawansowania robót likwidacyjnych na koniec 2016 r., z zakresu rzeczowego ujętego w Programie likwidacji na lata 2014-2020 dot. m.in. likwidacji 16 396 m³ wyrobisk górniczych i likwidacji 541 m.b. szybów zrealizowano odpowiednio 4 562 m³ (27,8%)²⁴ i 443 m.b. (81,9%). Zakres rzeczowy pozostałych zadań związanych z bieżącym utrzymaniem wyrobisk niezbędnych dla prac likwidacyjnych, zabezpieczeniem ruchu energomechanicznego oraz utrzymaniem i zabezpieczeniem zabytkowych części Kopalni jest niewymierny. Z dotacji otrzymanych w latach 2014-2016 w odniesieniu do nakładów planowanych na lata 2014-2020 na poszczególne rodzaje zadań wydatkowano m.in.: na prace zabezpieczające oraz przedsięwzięcia zapobiegające związane z likwidowanym zakładem górniczym – 30 161,8 tys. zł (42,5%), na zabezpieczenie części zabytkowych, renowację zabytkowych wyrobisk, maszyn i urządzeń – 4 625,1 tys. zł (42,9%), na koszty ogólnego zarządu w Kopalni – 10 478,6 tys. zł (41,5%), na opracowania projektów, dokumentacji, ekspertyz i analiz związanych z zakresem zadań ujętych w Programie – 1 170,2 tys. zł (42,9%), na zadania dot. likwidacji zbędnych instalacji, budynków oraz demontaż maszyn i urządzeń – 90,4 tys. zł (26,6%), na utylizację solanki – 143,9 tys. zł (53,1%).

(dowód: akta kontroli str. 10-69, 181-184)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Wykorzystanie i rozliczanie środków dotacji

Opis stanu
faktycznego

Kopalnia otrzymała w 2016 r. dotację budżetową w łącznej kwocie 16 000 tys. zł.

Raty dotacji wpływały na wyodrębniony rachunek bankowy, w kwotach podanych we wnioskach o zaliczkę dotacji budżetowej, z których pierwszy (o ratę na styczeń, luty i marzec 2016 r.) przekazano do Ministerstwa Energii 16 marca 2016 r., a kolejne – w ostatnich dniach miesiąca poprzedzającego dany miesiąc²⁵.

Sprawozdania miesięczne, zawierające rozliczenia rzeczowo-finansowe wykonanych zadań, przedstawiano Ministrowi Energii do 25 dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc przekazania kolejnej raty dotacji, tj. w terminie określonym w umowie. Minister nie zgłaszał zastrzeżeń do żadnego z tych sprawozdań.

Kopalnia prowadziła ewidencję księgową środków dotacji i wydatków finansowanych tymi środkami w szczególności uwzględniającej m.in. koszty działalności likwidacyjnej zakładów górniczych oraz utrzymanie i zabezpieczenie zabytkowych części Kopalni, obejmujące poszczególne zadania ujęte w planie rocznym, koszty działalność Zarządu oraz przychody ze sprzedaży usług na rzecz likwidacji. Wynikało z niej m.in., że nakłady poniesione na zadania z planu rocznego sfinansowane były środkami z dotacji w kwocie łącznej 15 955,6 tys. zł, a dla poszczególnych zadań nie przekraczały kwot ustalonych

²² Uznano, że konieczne jest wykonanie: 1) kapitalnego remontu maszyny wyciągowej szybu Campi, 2) wymiany części obudowy szybu Trynitis, 3) osuszania powietrza dopływającego do wyrobisk dolowych Kopalni, 4) węzła gromadzenia i utylizacji urobku solnego w rejonie szybu Moszczenica.

²³ Dalej: ARP.

²⁴ Według stanu na koniec 2015 r. w zakładzie górniczym „Bochnia” całkowicie zlikwidowane były wyrobiska w zrubie szybu Campi na poziomach od XIII do VII (na głębokości 348 – 468 m), a częściowo zlikwidowano wyrobiska w zrubie szybu Campi na poziomach IV, V i VI (głębokości 289 – 327 m) oraz w zrubie szybu Sutoris na poziomach VII, VIII i IX (głębokości 246 – 289 m). W zakładzie Górniczym „Siedlec-Moszczenica” podziemne obiekty wraz z wyposażeniem zlikwidowano w latach 1994-1995, za wyjątkiem szybów, których likwidacja ma być zakończona do końca 2017 r.

²⁵ Wnioski o zaliczkę dotacji na miesiące od kwietnia do grudnia 2016 r. wysyłano kolejno: 31 marca, 26 kwietnia, 29 maja, 27 czerwca, 27 lipca, 29 sierpnia, 27 września, 26 października i 28 listopada 2016 r. Każdy wniosek przesyłany był równocześnie do ARP.

w tym planie. Z kwot dotacji planowanych na poszczególne zadania nie wykorzystano łącznie 40,0 tys. zł (0,25%), w tym m.in.:

- 6,2 tys. zł (1,40%) środków planowanych na likwidację wyrobisk komorowych – głównie z powodu przeszacowania kosztów materiałów na cele bhp;
- 32,4 tys. zł (0,87%) środków planowanych na koszty ogólnego Zarządu – głównie z powodu zmian kadrowych nieuwzględnionych na etapie planowania oraz niewdrożenia systemu kadrowo-płacowego.

Nie wykorzystano również po 0,4 tys. zł ze środków zaplanowanych na: zadania z zakresu prac zabezpieczających i zapobiegających zagrożeniom związanym z likwidowanym zakładem górniczym; zadania dot. utrzymania i zabezpieczenia zabytkowych części Kopalni; opracowanie projektów, dokumentacji, opinii, ekspertyz i analiz związanych z realizacją zadań, a także 0,2 tys. zł z kwoty dotacji zaplanowanej na likwidację szybu „Moszczenica”. Było to spowodowane m.in. zaokrągleniem kwot przyjętych do planu do 0,1 tysiąca zł, a rozliczaniem poniesionych wydatków w faktycznie wydatkowanych kwotach (z dokładnością do 1 grosza).

Niewykorzystaną dotację, powiększoną o 4,4 tys. zł, tj. o nadwyżkę uzyskanych w 2016 r. środków z przychodów z likwidacji w odniesieniu do kwoty uwzględnionej w planowanych nakładach na zadania wynikające z planu rocznego (144,0 tys. zł), zwrócono na rachunek Ministerstwa 24 stycznia 2017 r.²⁶

(dowód: akta kontroli str. 121-170, 181, 182, 447)

Sprawozdanie z realizacji rocznego planu wraz z rocznym rozliczeniem rzeczowo-finansowym w zakresie wykorzystania dotacji Kopalnia przesłała do Ministerstwa Energii 20 lutego 2017 r., tj. w terminie ustalonym w umowie. Zawarte w nim dane odnoszące się do nakładów planowanych i wykonanych oraz źródeł ich pokrycia były zgodne z ewidencją księgową. W opisie podano m.in., że przyczyną zwrotu 4,4 tys. zł „przychodów z likwidacji” była *sprzedaż solanki w ostatnim dniu roku kalendarzowego, co uniemożliwiło wykorzystanie pozyskanych z tego tytułu środków finansowych*. Było to niezgodne ze stanem wynikającym z ewidencji księgowej, wg którego wykorzystano 148 424,50 zł, a zwrócona kwota 4 424,50 zł stanowiła nadwyżkę uzyskanych w 2016 r. środków z przychodów z likwidacji w odniesieniu do kwoty 144,0 tys. zł uwzględnionej w planowanych nakładach na dotowane zadania.

Prezes Kopalni wyjaśnił, że podane w ww. sprawozdaniu rocznym uzasadnienie zwrotu 4,4 tys. zł było błędne. Stosowną korektę tego sprawozdania przesłano do Ministerstwa Energii 2 marca 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 164, 168-170, 435-448, 456-460)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Wykonywanie innych zobowiązań wynikających z umowy o udzielenie dotacji

Opis stanu
faktycznego

Kopalnia w 2016 r. nie przekazywała Ministrowi Energii innych informacji o zdarzeniach mających lub mogących mieć wpływ na realizację umowy o udzielenie dotacji niż zawarte w niektórych wnioskach o przyznanie zaliczki dotacji budżetowej²⁷ oraz w wystąpieniach dot. aktualizacji Programu likwidacji i akceptacji aneksu do planu rocznego.

(dowód: akta kontroli str. 10-42, 70-83, 408-429)

Sprawozdania z rozliczenia rzeczowo-finansowego wykonywanych zadań w trakcie likwidacji zakładów górniczych Kopalni za poszczególne miesiące 2016 r. wysyłane były do ARP do 25 dnia następnego miesiąca. Kopalnia w 2016 r. nie otrzymała od ARP żadnych wezwań do udostępniania informacji w sprawie realizacji umowy dotacyjnej.

²⁶ Łącznie przekazano 44 426,18 zł, w tym 40 001,68 zł stanowiła niewykorzystana dotacja, a 4 424,50 zł – nadwyżka środków z przychodów z likwidacji w stosunku do kwoty planowanej na zadania ujęte w planie rocznym.

²⁷ W kolejnych wnioskach o zaliczkę dotacji na miesiące od czerwca do października 2016 r. informowano o wystąpieniu nadwyżek dotacji, wynikających głównie z opóźnienia wykonania linii obserwacyjnej Siedlec-Moszczenica oraz przesunięcia terminów opracowania trzech dokumentacji.

Przedstawiciele APR kontrolowali ostatnio w Kopalni wykorzystanie dotacji budżetowej otrzymanej w 2015 r. na realizację zadań dotyczących likwidacji zakładów górniczych oraz utrzymania, zabezpieczenia i ratowania zabytkowych części Kopalni²⁸. Kontrola ta nie wykazała nieprawidłowości i nie były wydawane żadne zalecenia dla Kopalni.

(dowód: akta kontroli str. 134, 171-180, 181, 182)

Kopalnia przekazała na rachunek Ministerstwa Energii całość odsetek bankowych uzyskanych z tytułu oprocentowania otrzymanych w 2016 r. środków z dotacji. Odsetki te wyniosły łącznie 2,7 tys. zł i przelewane były w wysokości salda na koniec każdego kwartału, w pierwszej dekadzie następnego miesiąca²⁹.

(dowód: akta kontroli str. 185)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁰ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości oraz brakiem uwag do kontrolowanej działalności Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych i nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, dnia 16 marca 2017 r.

Kontroler

Aleksandra Trojak
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Jan Kosiniak
Wicedyrektor

²⁸ Kontrola przeprowadzona od 30 maja do 10 czerwca 2016 r. przez głównych specjalistów z Zespołu Monitorowania Działalności Polikwidacyjnych ARP.

²⁹ Kopalnia przekazała na rachunek Ministerstwa Energii odsetki bankowe w kwotach: 39,41 zł – 11 kwietnia 2016 r., 800,48 zł – 5 lipca 2016 r., 848,30 zł – 3 października 2016 r. i 978,92 zł – 10 stycznia 2017 r.

³⁰ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.